

використаних матеріалів, неточністю вимірювального приладу (лінійка).

- Мікрохвильова піч не забезпечує ідеальних умов вакууму, тому швидкість хвиль у повітрі може відрізнятись від швидкості світла в вакуумі.

- Фізична точність визначення максимумів стоячих хвиль залежить від положення датчика і може бути суб'єктивною.

- Коливання температури, вологості також можуть впливати на результати.

Висновки. Отже, визначення швидкості електромагнітних хвиль за допомогою мікрохвильової печі є ефективним та доступним методом. Експеримент підтвердив, що швидкість мікрохвиль у повітрі відповідає швидкості світла у вакуумі з високою точністю. Методика вимірювання стоячих хвиль дозволяє також краще зрозуміти хвильову природу електромагнітного випромінювання.

Список використаних джерел:

1. Засекіна Т. М., Засекін Д. О. Фізика і астрономія (рівень стандарту, за навчальною програмою авторського колективу під керівництвом Ляшенка О. І.): підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 272 с.

2. Сиротюк В. Мірошніченко Ю. Фізика і астрономія (рівень стандарту, за навч. програмою авт.кол. під керівництвом Ляшенка О. І.): підруч. для 11-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2019. 368 с.

3. Фізика (рівень стандарту, за навчальною програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В. М.) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. Освіти / [Баряхтар В. Г., Довгий С. О., Божинова Ф. Я., Кірюхіна О. О.]; за ред. Баряхтара В. Г., Довгого С. О. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 272 с.

4. Тирик М. І. Моделювання впливу електромагнітних хвиль мікрохвильової печі на людину за допомогою програми ELCUT. *Студентський вісник Національного університету водного господарства та природокористування*, Вип. 2 (8) (2017). С. 39–41.

Діана Мурдза, Анна Томачел

Науковий керівник – викладач-методист

Наталія Борецька

Луцький базовий фаховий медичний
коледж КЗВО «Волинський медичний
інститут»

АНАТОМІЯ ТВОРЧОСТІ: ПИСЬМЕННИКИ НА ПЕРЕХРЕСТІ МИСТЕЦТВА Й НАУКИ

Постановка проблеми. Українська література формувалася під впливом багатьох чинників – історичних, соціальних, особистих. Серед її творців були представники найрізноманітніших професій, однак особливо помітною є роль лікарів. Скарбницю української літератури збагатили саме ті, хто присвятив своє життя не лише лікуванню тілесних недуг, а й духовному зціленню через слово.

Деякі з цих письменників черпали натхнення з власної медичної практики, інші – занурювалися у вигадані світи, хтось змальовував реальні подорожі, експедиції та краєзнавчі розвідки, а дехто спрямовував свій літературний талент на створення медичної літератури. Незалежно від жанру й тематики, творчість цих авторів поєднує науковий раціоналізм і гуманістичне бачення людини.

Мета дослідження. З'ясувати, як медична освіта та професійна діяльність вплинули на творчу спадщину українських письменників, пов'язаних із медициною, а також визначити їхній внесок у розвиток української літератури.

Результати дослідження.

1. **Микола Михайлович Амосов (1913-2002).** Лікар-кардіохірург, учений в галузі медицини та біокібернетики, громадський діяч, академік Національної академії наук України та Академії медичних наук України. Автор понад 400 наукових робіт, включаючи 19 монографій, відомий як письменник за повістями «Думки та серце», «Записки з майбутнього», «ППГ-2266», «Книга про щастя та нещастя»[5].

2. **Віктор Андрійович Скумін (1948).** Доктор медичних наук, професор педагогіки й психології, громадський діяч, президент-засновник Міжнародного громадського Руху «До Здоров'я через Культуру». Першим описав захворювання, яке згодом дістало назву синдром Скуміна, а також синдром невротичного фантома соматичної хвороби. Автор реабілітаційних програм, методики медитаційного психотренінгу. Відомий як автор публікацій із питань культури здоров'я, йоги, профілактики та лікування різноманітних захворювань, пропагування здорового способу життя[6].

3. **Іван Львович Липа (1865-1923).** Громадський і політичний діяч, письменник, лікар. Співзасновник таємного товариства «Братство тарасівців», український комісар Одеси, член ЦК Української партії соціалістів-самостійників, міністр віросповідань УНР. Автор віршів, нарисів, оповідань та збірок «Тринадцять притч», «Оповіді про смерть, війну і любов» та інших[7].

4. **Модест Пилипович Левицький (1866-1932).** Письменник, культурний діяч, педагог, лікар і дипломат, міністр здоров'я Державного центру УНР. Автор соціально-психологічних оповідань переважно про селянське життя та українські визвольні змагання, пес, спогадів, мовознавчих розвідок. Випадки з медичної практики описав у «Спогадах лікаря»[8].

5. **Наум Давидович Фогель (1908-1980).** Письменник, лікар-невропатолог. Відомий переважно творами про лікарів («В операційній», «Крилата медицина» (про санітарну авіацію), «Хірург Олексій Корепанов», «Головний лікар»), у творчому доробку має один фантастичний роман «Гіпноотрон професора Браїлова»[9].

6. **Оксана Миколаївна Хращевська (1925-2017).** Лікар-фтизіатр і письменниця-мемуаристка. Авторка спогадів про ГУЛАГ і заслання «Зламаний цвіт», мемуарної статті в альманасі «Біль»[10].

7. **Олександр Петрович Драгоманов (1859-1919).** Лікар, психіатр, невропатолог, публіцист, перекладач, наймолодший брат Олени Пчілки та Михайла Драгоманова, дядько Лесі Українки. Працював у Харківському та Варшавському університетах, залишив низку публікацій з невропатології та

психіатрії [3].

8. **Степан Васильович Руданський** (1834-1873). Поет, перекладач античної літератури, автор класичних сатир на міжнаціональну та антиімперську тематику, професійний лікар. Писав поезію («Повій, вітре, на Вкраїну»), заснував новий різновид гумористично-сатиричної віршованої творчості – співомовки[2].

9. **Юрій Олексійович Єненко** (1939-1996). Лікар, письменник і культурний діяч. Ініціатор створення пам'ятних знаків у Луганську, зокрема, алеї українських лікарів-письменників. Записував історичні спогади хворих із різних куточків Луганщини, які згодом використав у низці краєзнавчих праць. Публікував роботи з онкології[4].

10. **Юрій Миколайович Щербак** (1934). Письменник, сценарист, публіцист, політик, діяч екологічного руху, дипломат, лікар-епідеміолог, доктор медичних наук. Писати художні твори почав ще під час навчання в медінституті, чимало з них висвітлюють роботу лікаря («Як на війні», «Бар'єр несумісності», «Причини і наслідки»), писав новели, вірші, пєси, кіносценарії художніх, науково-публіцистичних і документальних фільмів[1].

11. **Ярослав Миколайович Крємінський**(1937). Учений у галузі медицини, доктор медичних наук, професор, письменник. Автор понад 200 наукових праць з акушерства та гінекології, написав і видав понад 20 художніх збірок (переважно поетичних)[11].

Висновки. У ході проведеного дослідження виявлено різноманітний і значний внесок українських медиків у художню літературу. Хоча повністю охопити всіх лікарів, які поєднували медичну діяльність із літературною творчістю, не вдалося, наведені приклади чітко демонструють вагомий вплив медичної професії на розвиток літературного процесу в Україні.

Письменники з медичною освітою збагачували національну літературу своїм особливим баченням людської сутності, високим гуманізмом, глибоким психологізмом та увагою до моральних і соціальних питань. У дослідженні використовувалися різноманітні джерела: художні твори, автобіографії, спогади, довідкова література, періодичні видання, біографічні та бібліографічні матеріали про авторів, пов'язаних з Україною за місцем народження, освітою, професійною діяльністю або мовою творчості.

Отже, результати дослідження свідчать про те, що медична практика й література можуть ефективно взаємодіяти, збагачуючи одна одну, а внесок українських медиків у культурний розвиток заслуговує на подальшу увагу.

Список використаних джерел:

1. Аронов Г.Ю. Лікарі-письменники // Визначні імена в історії медицини / Аронов Г.Ю., Грандо О.А., Мирський М.Б. та ін. – К.: РВА «Тріумф», 2001. – С.258–266.

2. Герасименко В. Я. Життєвий і творчий шлях С. В. Руданського // Руданський Степан. Твори. — К., 1959. — С.369

3. Образ: науковий журнал / за ред. Н. Сидоренко, О. Ткаченко; Сумський державний університет; Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. — Суми; Київ, 2016. — Вип. 3 (21). — С. 84—90

4. Письменники України: Довідник. — Дніпропетровськ, 1996. — С. 89.
5. <https://nivroko.wordpress.com/2020/05/29/55->
6. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
7. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
8. https://pmu.in.ua/virtual-exhibitions/vin_likyvav_ludei_i_movy/
9. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
10. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
11. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

Олена Сіжук

Науковий керівник – викладач-методист

Галина Шукалович

Луцький базовий фаховий медичний
коледж КЗВО «Волинський медичний
інститут»

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНИХ ЕПОНІМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Постановка проблеми. Серед термінологічних одиниць, які функціонують у медичній терміносистемі особливе місце займають епоніми. Це зумовлено тим, що епоніми увіковічують внесок окремих особистостей, привертають увагу до нових відкриттів, захворювань або процедур і мають велике значення для історії та практики медицини. Біографічний словник медичних епонімів [Whonamedit.com](https://www.whonamedit.com) (інтернет-ресурс <https://www.whonamedit.com/>), створений норвезьким істориком медицини О. Д. Енерсеном, налічує близько 8000 епонімічних термінів, утворених від 3270 осіб [2].

Існують різні визначення терміну «епонім» (див. Oxford English Dictionary, Cambridge Dictionary та ін.), але найпоширеніший – епонім – це «той, на честь кого або чого щось названо або вважається названим» (гр. *eponymos* – той, що дає ім'я, назву). У науці під епонімом розуміють назву явища чи поняття, структури або методу на ім'я людини, яка вперше їх виявила або описала – *Quinkes disease*, *Apgar score*, *Heimlich maneuver*.

Варто зазначити, що процес створення епонімів не регламентований жодними правилами: він може займати різний час, еволюціонувати з часом і бути відмінним у різних мовах та культурах залежно від рівня знань та історичного контексту. Зазвичай появі епоніма сприяла публікація в авторитетному медичному журналі, що сприяло поширенню терміна серед науковців і закріпленню його значення за ним. Саме такою була історія виникнення епоніма *Parkinsons disease* для позначення прогресуючого дегенеративного розладу центральної нервової системи або *Alzheimers disease* – особливої форми деменції. Створення епоніма було зручним способом назви хвороби, оскільки медицина в той час не мала достатніх засобів для дослідження глибинних причин багатьох